

Til

Det Kongelige Kunnskapsdepartement

Høring av Kulturskoleutvalgets rapport ”Kulturskoleløftet – kulturskole for alle”.

Vi viser til brev fra Kunnskapsdepartementet av 12.11.2010 hvor vi inviteres til å sende inn en høringsuttalelse om Kulturskoleutvalgets rapport.

NSLF har hatt rapporten ute til høring i våre fylkeslag. Vi har mottatt en uttalelse fra Horten Kulturskole ved rektor Marit Lundestad. Norsk Skolelederforbund velger å legge ved denne uttalelsen i sin helhet.

Norsk Skolelederforbund støtter utvalgets forslag slik de er beskrevet i kulepunktene. En økt aktivitet forutsetter større statlig overføringer til kommunene. Vi vil spesielt fremheve:

- Det bør være en sentral styrt makspris for egenandelen til kulturskoleelevene og dette må styres gjennom sentrale tilskuddsordninger til kommunene
- Kulturskolevirksomheten må bidra til å utjevne sosiale forskjeller og opprettholde et bredt faglig og pedagogisk tilbud
- Det bør stilles krav til undervisningskompetanse for å undervise i estetiske fag som i andre fag i skoleverket
- Kunstfagene bør styrkes i grunnskole og videregående skole
- Talентtilbudet krever ressurser og er vanskelig å gjennomføre i hver enkelt kommune på en god måte. Det bør satses på regionale tilbud til de elevene som viser spesielle egenskaper og dermed har behov for tilrettelagte tilbud om fordypning i kunstfag

Solveig Hvidsten Dahl
Norsk Skolelederforbund

Øyvind Tveitstul
Administrativ leder

Vedlegg: Høringsuttalelse fra Horten Kulturskole v/ rektor Marit Lundestad

Høringsuttalelse fra Horten Kulturskole v/ rektor Marit Lundestad

Bakgrunn

Den 22. desember 2009 oppnevnte Kunnskapsdepartementet et utvalg som blant annet skulle se nærmere på de utfordringene og mulighetene som ligger i et styrket samarbeid mellom kulturskolen, grunnskolen og SFO, og gi forslag til hvordan ulike kulturskoleaktiviteter og andre kulturaktiviteter bedre kan legges inn i tilknytning til skoledagen. Utvalgets arbeid ble initiert på bakgrunn av punkt 4 i Kulturløftet II:

"Det skal gjennomføres et kulturskoleløft slik at alle barn som ønsker det får et kulturskoletilbud av god kvalitet til en rimelig pris. Dette skal sikres ved statlige stimuleringsmidler og en solid kommuneøkonomi. Utvikling av et mer omfattende kulturskoletilbud i tilknytning til SFO/skole skal utredes. Det skal være rom for ulik lokal organisering av kulturskolen. Det skal legges til rette for synliggjøring av kulturskolen og for talentutvikling."

Rapporten ble lagt fram 7. september 2010. I rapporten legges frem en rekke temaer som både direkte og indirekte er vesentlige i forhold til kulturskolens plass og rolle i kommunene. Utvalgets forslag sees som grunnleggende viktig å ta vare på for å ivareta de faglige og sosiale sidene av kulturskoletilbudet – altså kulturskolens primære oppgave. Kulturskolens kjernevirksomhet : "Opplæring individuelt eller i grupper i musikk eller andre kunstfag for kulturskoleelever i den kommunale kulturskoles regi."

En hovedmålsetting for utvalgets arbeid har vært å synliggjøre ulike alternativer som bidrar til å sikre et forsterket, mer kulturelt og likeverdig kulturskoletilbud for flere barn til en rimelig pris, med god kvalitet og en effektiv utnyttelse av ressursene. Utvalget har hatt nær kontakt med relevante kunst-, kultur- og skolefaglige relevante organisasjoner, institusjoner og utvalg.

Utvalget konkluderer med følgende forslag:

- At de estetiske fagenes plass i grunnopplæringen styrkes
- At det innføres kompetansekrav for å undervise i estetiske fag og kunstfag som i andre fag i skoleverket
- At kulturskolene sikres tilstrekkelig ressurser til å ivareta den nødvendige tilpassede opplæringen av sine elever
- At det gjeninnføres makspris kombinert med moderasjonsordninger og evt. friplassordninger innen 2014 for å sikre at kulturskolen ikke forbeholdes familier med god økonomi. (*Sats i Horten kommune er nå kr 3000 pr år*)
- At tilbud i kulturskolen omfatter minst 30 % av alle elever i grunnskolealder innen 2014.
- At sammenhengen mellom bredde og talent ivaretas med tilpassede tilbud gjennom hele kulturskoleløpet.
- At §13.6 i Opplæringsloven oppdateres med "kulturskoletilbud" i stedet for "musikk- og kulturskoletilbud"
- At det utarbeides forskrifter som definerer makspris og setter faglige krav til ledelse og fagpersonale i kulturskolene (Utvalgets kap 7.4)

- At stimuleringsmidler gis direkte til kommunene og at kommunens netto utgifter til kulturskolevirksomhet kan være en god fordelingsnøkkel. At det vedtas en opptrappingsplan for statlige stimuleringsmidler til kulturskolene.
- At flere kommuner stimuleres til å etablere kombinerte stillinger kulturskole/grunnskole/lokalt kulturliv for å fremme/legge til rette for god lokal utvikling. Kompetente lærere i tilstrekkelig store stillinger for å kunne jobbe bredt i kommunen på dagtid, ettermiddagstid og noe kveldstid. Bredde og kvalitet må ivaretas.

Utvalget foreslår at det etableres en todelt tilskuddsordning.

- Tilskuddsordning nr 1 – Utviklingsmidler til kulturskolen – er en ordning der midler tildeles etter søknad. Ordningen skal primært benyttes til å videreutvikle ulike modeller og tiltak.
- Tilskuddsordning nr 2 – Stimuleringsmidler til kulturskolen – er en ordning der den enkelte kommune mottar en viss andel av de statlige stimuleringsmidlene, forutsatt at visse kriterier er innfridd. De statlige stimuleringsmidlene vil, gjennom denne ordningen, kompensere for kommunens merutgifter knyttet til innføringen av maksimumspris og til drift av nye elevplasser.

Skolepenger

Det å kreve skolepenger for undervisning som skjer i barnehage- eller skoletid byr på problemer. Dette gjelder også i forhold til å betale for kulturskoletilbud i SFO på de syv grunnskolene i vår kommune. Opplæring i kulturskole krever langsiktighet. Vekten på talentutvikling i ett av mandatpunktene krever noe langt mer enn et SFO-perspektiv. Samspillet mellom bredde- og talentutvikling trenger mange år for å bli gjensidig fruktbart. Tiltak/tilbud fra kulturskoletilbud bør fortsatt være opplæring og ikke kortsiktige aktivitetstilbud. Skal disse være gratis må det tilføres midler til dette. Bortfall av pristaket på kr 1600 fra januar 2004 har ført til økende forskjeller mellom kulturskolene. De høye prisene en del kulturskoler opererer med kan skape et klasseskille. Det bør være en sentral styrt maksimumspris for egenandelen til kulturskoleelevene, dette må styres gjennom sentrale tilskuddsordninger til kommunene. Særskilte utviklingsmidler og stimuleringsmidler til kulturskolen er etter min mening helt nødvendige tiltak fra statens side for å stimulere og øke kulturskolenes virksomhet.

Lover og forskrifter

Opplæringsloven §13,6: ”Alle kommunar skal aleine eller i samarbeid med andre kommunar ha eit musikk- og kulturskoletilbod til barn og unge, organisert i tilknytning til skoleverket og kulturlivet elles.”

Vurderinger

Det er et utbredt ønske i kulturskolevirksomheten å bidra til å utjevne sosiale forskjeller og opprettholde et bredt tilbud, ha faglig og pedagogisk kompetanse. Krav til undervisningskompetanse bør stilles for å undervise i estetiske fag og kunstoffag som i andre fag i skoleverket. Kunstoffagene bør styrkes i grunnskole og videregående skole.

Opplæring i kulturskole krever langsiktighet. Vekten på talentutvikling i ett av mandatpunktene krever dette. Talenttilbudet krever ressurser og er vanskelig å gjennomføre i hver enkelt kommune på en god måte. Det bør satses på regionale tilbud til de elevene som viser spesielle egenskaper og dermed har behov for tiltrettelagte tilbud om fordypning i kunstoffag.

Nyere forskning viser at kunst- og kulturaktiviteter stimulerer barns kreativitet, konsentrasjonsevner, disiplin og samspill. Fra USA finnes undersøkelsen *The National Educational Longitudinal Survey* som fulgte over 25.000 elever gjennom 10 år. Denne undersøkte forholdet mellom deltakelse i kunst- og kulturfag, elevenes utvikling i andre fag, og elevenes sosio-kulturelle utvikling. Tre observasjoner skiller seg klart ut:

- 1) Resultatene viser en klar positiv sammenheng mellom deltakelse i kulturaktiviteter og elevenes resultater i andre akademiske fag. Og enda viktigere: Barn født i vanskeligstilte hjem hadde størst utbytte av et stort innslag av estetiske fag i undervisningen.
- 2) Elever som jevnlig og over en lengre tidsperiode spilte et musikkinstrument fikk markert bedre resultater i matematikk. Og forskjellen mellom de som ikke spilte og de som spilte ble større over tid.
- 3) Elever som over lengre tid spilte teater viste en rekke positive endringer i oppførsel, i empati og toleranse overfor andre, i økt selvtillit og motivasjon, og en markert bedring i lese- og skriveferdighetene (Fiske, 2002).

Wow-faktoren

Professor Anne Bamford gjennomførte i 2004 en internasjonal UNESCO-undersøkelse om hvilken effekt undervisning i kunsthag har på andre fag i grunnsopplæring, på lokalsamfunnet og på elevenes sosiale og personlige utvikling. Undersøkelsen fikk tittelen *WOW-faktoren*. Ett av funnene som blir trukket fram er at barn trives i kunsthagene, men trivselen betinger kvalitet på undervisningen. Barn lærer allerede fra livets begynnelse å uttrykke seg gjennom de estetiske språkene med tegning, sang, rollespill, dans og bevegelse.

Det skjer i hjemmet, med venner og i barnehagen. Når de begynner i grunnskolen, er dette en kompetanse barna besitter og mestrer. Dette kan ha sin årsak i at de estetiske språkene tar utgangspunkt i barnet selv og barnets egen aktivitet, og derfor gir mening. Funnene i undersøkelsen viser videre at god undervisning i kunsthag har positive effekter for barn og unges selvtillit og kulturell identitet, mindre fravær og bedre lese- og skriveferdigheter. Men - dårlig undervisning i kunsthagene har den diametralt motsatte effekten. Den ødelegger kreativiteten, selvtilliten, motivasjonen og derved trivselen hos barn og unge. Dette viser hvilken sterk påvirkningskraft kunsthagene har i seg selv, og hvor viktig det er at barn og unge tilbys kvalitet. I tillegg viser en rekke undersøkelser fra mange land at opplæring i og med kunsthag styrker barns og unges generelle motivasjon for læring, deres evne til konsentrasjon om oppgavene og samarbeid med andre. Dette forskningsmaterialet underbygger etter min mening sterkt behovet for mer kompetanse i kunsthagene i skoleverket. Et helhetlig syn på kulturskolens og kunsthagenes plass og rolle i barn og unges oppvekstmiljø bør som utvalget foreslår fremheves og vektlegges. Og det faglige, sosiale og kulturelle aspektet er viktig for senere å gi barn og unge et godt og rikt voksenliv. Dette krever planmessig og målrettet arbeid – og ressurser til kulturskolelærere med rett kompetanse, gjerne i kombinerte stillinger i grunn- og videregående skole og kulturskole.

Jeg vil støtte utvalgets forslag som beskrevet i kulepunktene. En økt aktivitet forutsetter større statlige overføringer til kommunene.